

Abstrakt

POLÁČKOVÁ, Saskia: *Zabezpečovacie prostriedky v súkromnom práve*. [Dizertačná práca] / Saskia Poláčková – Univerzita Karlova v Prahe. Právnická fakulta; Katedra občanského práva. – Školiteľ: doc. JUDr. Josef Salač, PhD.. Praha: PF UK, 2012.

Práca prezentuje výsledky skúmania zabezpečovacích prostriedkov v súkromnom práve Českej a Slovenskej republiky, konkrétne v oblasti občianskeho práva hmotného ako všeobecného súkromného práva. Práca je zameraná na skúmanie hypotézy, že viaceré existujúce zabezpečovacie prostriedky je možné nahradiť jediným zabezpečovacím prostriedkom, a to konkrétne záložným právom. Vytýčenú hypotézu sa snažím potvrdiť alebo zamietnuť prostredníctvom objasnenia spoločných prvkov väčšiny zabezpečovacích prostriedkov, ktorými sú zásada subsidiarity, zásada akcesority, zabezpečovacia funkcia a uhradzovacia funkcia, ako aj porovnaním špecifických charakteristík jednotlivých prostriedkov.

Práca je rozdelená na samostatné kapitoly, oddiely a pododdiely, a doplnená abstraktom, úvodom, záverom a použitou literatúrou, ktoré spolu tvoria ucelený celok predkladanej práce.

Prvá kapitola sa zaoberá zabezpečovacími prostriedkami v súkromnom práve, hlavne v právnych odvetviach občianskeho práva hmotného, obchodného práva a pracovného práva, tak v Českej republike ako aj v Slovenskej republike. V uvedenej kapitole uskutočňujem rozdelenie jednotlivých zabezpečovacích prostriedkov do vytvorených skupín na základe ich spoločných a rozdielnych vlastností. V záujme lepšieho ozrejmienia vytýčenej hypotézy sa venujem spoločným prvkom zabezpečovacích inštitútov, ktorými sú hlavne zásada subsidiarity, zásada akcesority, zabezpečovacia funkcia a uhradzovacia funkcia. Prvá kapitola končí s uvedením ďalšieho vývoja práce, ktorý bude venovaný záložnému právu ako najkomplexnejšie upravenému zabezpečovaciemu inštitútu.

Druhá kapitola je venovaná historickému vývoju záložného práva od čias rímskej úpravy, ďalej obdobím existencie Českého štátu a Uhorska, skrz Rakúsko–Uhorskú monarchiu, prvú Československú republiku, pokračuje vývojom v 20. storočí a jednotlivými kodifikačnými úsiliami až po aktuálne platnú kodifikáciu občianskeho práva a snahy o jeho rekodifikáciu v dnešných dňoch. V rámci vývoja záložného práva je možné badať silnú naviazanosť na rímsku tradíciu, čo je možné chápať ako prirodzený vývoj v čase, nakoľko je známa precíznosť rímskych právnikov; vzhľadom na túto precíznosť ani v modernej dobe nevznikla nutnosť radikálne meniť zaužívané princípy. Samozrejme spoločnosť sa vyvíja ďalej a preto sa aj inštitút záložného práva modifikuje a prispôsobuje daniu v spoločnosti. V rámci Českých zemí je zjavný silný príklon k nemeckej a rakúskej úprave, na území Slovenska je pokračovanie v tradícii obyčajového práva. Až v 19. storočí sa ustáľuje vplyv rakúskeho práva v oboch spomenutých krajinách a to formou AGBG. Tento vplyv pretrváva až do prvej kodifikácie občianskeho práva v roku 1950, a to napriek snahám už počas prvej ČSR o kodifikáciu občianskeho práva, ktorá nemohli dospieť do úspešného konca vzhľadom na vývoj v Európe. Následné rekodifikácie občianskeho práva mali za následok deštrukciu záložného práva až po jeho skoro kompletne vymazanie z používania. Zmena nastala až zmenou politického zriadenia po roku 1989 a to postupným znovuzavedením záložného práva do znenia súkromnoprávnej úpravy. Rozdelenie ČSFR malo za následok rozdielny vývoj záložného práva v oboch novovzniknutých štátoch. V SR nastáva kompletná reforma záložného práva v roku 2002 a v ČR je to rekodifikácia občianskeho práva vrátane záložného práva zákonom č. 89/2012 Sb. V SR sa stále pracuje na rekodifikácii občianskeho zákonníka.

Tretia kapitola je najrozsiahlejšia v celej predkladanej práci a je venovaná záložnému právu z pohľadu už vyššie spomenutých základných inštitútov zabezpečovacích prostriedkov, tj. zásady subsidiarity, zásady akcesority, zabezpečovacej funkcie a uhradzovacej funkcie. Každému z uvedených inštitútov je venovaný samostatný oddiel. Zásada subsidiarity a zásada akcesority sú rozpracované prostredníctvom ich vyjadrenia v záložnom práve, ich základnými rysmi. Zabezpečovacia funkcia v záložnom

práve je vyjadrená predovšetkým spôsobmi zriadenia a vzniku záložného práva, ktorými sú záložná zmluva, dedičská dohoda, rozhodnutie súdu alebo správneho orgánu a zo zákona. Uhradzovacia funkcia záložného práva je rozpracovaná hlavne na problematike výkonu záložného práva v situácii, kedy si dlžník nesplnil svoju primárnu povinnosť a dochádza k realizácii – výkonu sekundárneho vzťahu, tj. záložného práva. Vzhľadom na to, že práca je venovaná záložnému právu ako najvšestrannejšiemu zabezpečovaciemu inštitútu, sa v tejto kapitole zameriavam predovšetkým na právnu úpravu v Českej republike; zvýšená pozornosť právnej úprave Slovenskej republiky je venovaná predovšetkým inštitútu priameho výkonu záložného práva záložným veriteľom, nakoľko tento inštitút nie je prítomný v českej právnej úprave záložného práva a nepočíta sa s jeho zavedením ani v rekodifikovanom Občianskom zákonníku. Ostatnými spôsobmi výkonu záložného práva je predaj zálohu na dražbe alebo predaj zálohu súdnym exekútorom.

Štvrtá kapitola je venovaná rekodifikácii občianskeho práva, tak v ČR ako aj v SR. V ČR je proces rekodifikácie takmer na konci, čo je reprezentované novým Občianským zákonníkom, zákon č. 89/2012 Sb. aj s nadväzujúcou úpravou ostatných právnych noriem ako je Zákon o obchodných spoločnostiach a družstvách (Zákon o obchodných korporáciách)¹ a Zákon o mezinárodnom právu súkromom². Úplnej monistickej úprave sa vymyká pracovné právo, ktoré si zachovalo úplnú úpravu v Zákonníku práce. V SR je proces rekodifikácie ešte vždy vzdialený finálnej paragrafovej verzii, ktorá by mohla byť predložená Národnej rade Slovenskej republiky; pristupuje sa však už k realizácii predbežného paragrafového znenia, ktoré bude predložené na ďalšie pripomienkovanie. Už pri pohľade na predkladané dôvodové správy, a v prípade ČR aj paragrafové znenie, je evidentný rozdiel v úprave občianskeho práva a následne aj zabezpečovacích inštitútov v rekodifikovaných Občianskych zákonníkoch v oboch štátoch. V ČR je viac zjavný záujem na skĺbení už raz pripravovanej rekodifikácie z roku 1937, súčasných zahraničných úprav občianskeho práva a zároveň aj vývoja v ČR; naproti tomu pripravovaná rekodifikácia v SR je skôr o zachovaní už existujúcej právnej úpravy

1 Zákon č. 90/2012 Sb. o obchodných spoločnostiach a družstvách (Zákon o obchodných korporáciách)

2 Zákon č. 91/2012 Sb. o mezinárodnom právu súkromom

s nevyhnutnou zmenou systematiky OZ a inovovaním ďalších inštitútov, ktoré doposiaľ neboli reformované. Na záver je len možné dúfať, že táto rekodifikačná práca na OZ bude úspešne dokončená a laická i profesionálna verejnosť bude mať možnosť sa riadiť novou právnou úpravou.

V závere predkladanej práce sa venujem zhrnutiu informácií o základných a spoločných prvkoch zabezpečovacích prostriedkov. Imanentnou súčasťou záveru je výsledok riešenia vytýčenej hypotézy predkladanej práce.

Kľúčové sklová: Zabezpečovacie prostriedky, záložné právo, zásada subsidiarity, zásada akcesority, zabezpečovacia funkcia, uhradzovacia funkcia, vznik a zriadenie záložného práva, výkon záložného práva, rekodifikácia Občianskeho zákonníka